

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
2. ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ ΣΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ	15
2.1. Παιδαγωγικές σπουδές στη Φλώρινα (1924-1993): Από το Διδασκαλείο και το Θεόδωρο Κάστανο στην Παιδαγωγική Σχολή	15
2.1.1. Εισαγωγή.....	15
2.1.2. Το Διδασκαλείο Φλώρινας	18
2.1.2.1. Ο Θεόδωρος Κάστανος στο Διδασκαλείο Φλώρινας.....	20
2.1.2.2. Η παιδαγωγική προσφορά του Θεόδωρου Κάστανου	21
2.1.2.3. Οι προτάσεις του Θεόδωρου Κάστανου	24
2.1.3. Ίδρυση και λειτουργία της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Φλώρινας.....	25
2.1.4. Προς ίδρυση της Παιδαγωγικής Σχολής.....	31
2.1.5. Επίλογος.....	32
Πηγές	33
Βιβλιογραφία	34
2.2. Οι παιδαγωγικές θέσεις του Αλεξάνδρου Π. Δελμούζου σήμερα.....	37
2.2.1. Εισαγωγή.....	37
2.2.2. Το ενδιαφέρον για τη ζωή και το έργο του Δελμούζου.....	39
2.2.3. Οι παιδαγωγικές θέσεις του Δελμούζου.....	43
2.2.4. Επίλογος.....	51
Εργογραφία του Αλεξάνδρου Π. Δελμούζου.....	54
2.2.2.1. Μονογραφίες	54
2.2.2.2. Άρθρα	55

2.3.3. Βιβλιογραφία για τη ζωή και το έργο του Αλεξάνδρου Π. Δελμούζου	60
2.3.3.1. Μονογραφίες	60
2.3.3.2. Άρθρα για την προσωπικότητα του Αλεξάνδρου Π. Δελμούζου	62
2.3.3.3. Άρθρα και μελέτες για τη διδασκαλική δράση του Αλεξάνδρου Π. Δελμούζου στο Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Βόλου, στο Μαράσλειο Διδασκαλείο και στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.....	67
2.3.3.4. Άρθρα και μελέτες έμμεσα σχετιζόμενες με τη δράση και το έργο του Αλεξάνδρου Π. Δελμούζου	70
2.3. Ελευθερία και αγωγή κατά τον Βασίλειο Ν. Τατάκη	73
2.3.1. Εισαγωγή.....	73
2.3.2. Η Παιδαγωγική Ανθρωπολογία του Βασιλείου Ν. Τατάκη	76
2.3.2.1. Ανθρωπογνωστική Φιλοσοφία και ελευθερία	76
2.3.2.2. Το πρόβλημα της αγωγής και η Παιδαγωγική	80
2.3.2.3. Το ασκητέον του ανθρώπου	83
2.3.2.4. Το πρόσωπον του ανθρώπου.....	86
2.3.3. Ο ρόλος του παιδαγωγού	89
2.3.4. Η εφηβεία ως δεύτερη ανθρωπογονία	92
2.3.5. Η εκπαιδευτική πολιτική και τα μορφωτικά αγαθά	94
2.3.6. Επίλογος.....	98
2.4. Η εκπαίδευση των Ελλήνων εκπαιδευτικών και η ριζική αναδιάρθρωση των πανεπιστημιακών σπουδών κατά τον Ε. Π. Παπανούτσο (1949-1978)...	104
2.4.1. Εισαγωγή.....	104

2.4.2. Οι προτάσεις για την αναδιάρθρωση του οργανωτικού πλαισίου της εκπαίδευσης των Ελλήνων εκπαιδευτικών	106
2.4.2.1. Εκπαίδευση νηπιαγωγών	106
2.4.2.2. Εκπαίδευση δασκάλων	109
2.4.2.3. Εκπαίδευση καθηγητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.....	112
2.4.2.4. Οι προϋποθέσεις για τη εκπαίδευση των υποψηφίων εκπαιδευτικών: η εξωτερική και η εσωτερική αναδιάρθρωση των πανεπιστημιακών σπουδών	115
2.4.3. Οι θέσεις για το παιδαγωγικό – ψυχολογικό περιεχόμενο σπουδών.....	118
2.4.3.1. Εισαγωγή στην «Παιδαγωγική του Σχολείου»: το κλειδί της επιτυχίας	118
2.4.3.2. Η κατανόηση των προβλημάτων του μαθητή: το μυστικό του αποτελεσματικού εκπαιδευτικού.....	124
2.4.3.3. Η καλλιέργεια του δημοκρατικού και του ελεύθερου εκπαιδευτικού: η πρώτηστη μέριμνα.....	127
2.4.4. Επίλογος.....	128
Βιβλιογραφία	129
3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	131
3.1. Η θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης στην Ελλάδα: η εξέλιξη των παιδαγωγικών ιδεών και η συμβολή των παιδαγωγών	131
3.1.1 Εισαγωγή.....	131
3.1.2. Η καθιέρωση της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου: η απουσία Παιδαγωγικής	133
3.1.3. Η εδραίωση της συνδιδασκτικής – ερβαρτιανής μεθόδου: η ταύτιση της μεθόδου με την Παιδαγωγική.....	136

3.1.4. Ο αντίκτυπος των ιδεών του Σχολείου Εργασίας στην Ελλάδα	139
3.1.4.1. Οι νέες ιδέες για το Σχολείο Εργασίας και για τη Νέα Αγωγή	139
3.1.4.2. Τα συμπεράσματα του Πρώτου Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συνεδρίου (1904).....	142
3.1.4.3. Ο Αλέξανδρος Π. Δελμούζος εισηγητής των νέων ιδεών αγωγής στην Ελλάδα και τα πρώτα θεμέλια της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης	144
3.1.5. Οι προσπάθειες για τη θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης στην Ελλάδα	148
3.1.5.1. Η εμφάνιση του Νικολάου Ι. Εξαρχόπουλου στην Ελλάδα: καθηγητής Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1912).....	148
3.1.5.2. Η συμβολή του Δημήτρη Γληνού στην εδραίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης .	151
3.1.5.3. Ο Θεόδωρος Κάστανος και οι προσπάθειές του για τη διεύρυνση της ιδέας του Σχολείου Εργασίας (1920-1929)	153
3.1.5.4. Η δημιουργία αποκλειστικής έδρας Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1921) και η συμβολή του καθηγητή Νικολάου Ι. Εξαρχόπουλου στη θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης στην Ελλάδα	155
3.1.5.5. Ο Αλέξανδρος Δελμούζος και η πειραματική λειτουργία του Μαράσλειου Διδασκαλείου (1923-1926)	158
3.1.5.6. Η πειραματική λειτουργία των Μονοταξίων Διδασκαλείων (1923-1929) και η προσφορά των Πολυταξίων στη θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης στην Ελλάδα ..	165

3.1.5.7. Η ίδρυση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1924) και η σύσταση δεύτερης έδρας Παιδαγωγικής.....	168
3.1.5.8. Η μεταρρύθμιση του 1929-1930: η νομική αναγνώριση της Παιδαγωγικής Επιστήμης.....	171
3.1.6. Επίλογος.....	172
Βιβλιογραφία.....	176
3.2. Ο ρόλος των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης στην εδραίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης στην Ελλάδα.....	181
3.2.1. Εισαγωγή.....	181
3.2.2. Οι προσπάθειες για θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης στην Ελλάδα κατά τα πρώτα τριάντα χρόνια του 20ου αιώνα: η πρόθεση για την ίδρυση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.....	183
3.2.3. Οι προσδοκίες και τα αποτελέσματα λειτουργίας των Παιδαγωγικών Ακαδημιών (1933-1990).....	187
3.2.3.1. Η φιλοσοφία των προγραμμάτων σπουδών των Παιδαγωγικών Ακαδημιών	188
3.2.3.2. Η διευθυντική στελέχωση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών με επαγγελματίες παιδαγωγούς.....	188
3.2.3.3. Η ανεπάρκεια των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των παιδαγωγών για πανεπιστημιακή εκπαίδευση των υποψηφίων δασκάλων.....	191
3.2.4. Η θεσμοθέτηση των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και η παιδαγωγική αποστολή τους.....	192
3.2.5. Επίλογος.....	200

Πηγές	201
Βιβλιογραφία	202
3.3. Παιδαγωγοί και Παιδαγωγική στην Ελλάδα (1974-1984).....	204
3.3.1. Εισαγωγή.....	204
3.3.2. Εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτική με- ταρρύθμιση (1963-1976)	205
3.3.2.1. Η πολιτική της πανεπιστημιακής απο- κέντρωσης	205
3.3.2.2. Οι νέες Πανεπιστημιακές Σχολές και η στελέχωση των εδρών Παιδαγωγικής.....	209
3.3.3. Έλληνες καθηγητές Παιδαγωγικής: προς μία σύγχρονη Παιδαγωγική Επιστήμη	210
3.3.3.1. Πανεπιστήμιο Αθηνών.....	210
3.3.3.2. Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.....	212
3.3.3.3. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	216
3.3.3.4. Πανεπιστήμιο Πατρών.....	218
3.3.3.5. Τα οφέλη για την Παιδαγωγική στην Ελλάδα	219
3.3.4. Επίλογος.....	220
Βιβλιογραφία	222
3.4. Η παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα (1899-1997).....	224
3.4.1. Εισαγωγή.....	224
3.4.2. Η θεσμοθέτηση της εκπαίδευσης των Εκ- παιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και η μη υποχρεω- τική παιδαγωγική κατάρτιση (1836)	225
3.4.3. Η ανάληψη πρωτοβουλιών της Φιλοσοφι- κής Σχολής και ο ρόλος των παιδαγωγών (1877- 1904).....	229
3.4.4. Το νομικό πλαίσιο για την παιδαγωγική κα- τάρτιση των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθ-	

μιας Εκπαίδευσης εκτός Πανεπιστημίου: η θε- μοθέτηση του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαίδευ- σης (1910-1985).....	236
3.4.4.1. Η λειτουργία του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαίδευσης (ΔΜΕ) σύμφωνα με το Νόμο ΓΨΙΗ' της 8ης Απριλίου 1910	236
3.4.4.1.1. Το οργανωτικό πλαίσιο του ΔΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 502 του 1914	237
3.4.4.1.2. Η λειτουργία του ΔΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 2245 του 1920	238
3.4.4.1.3. Η οργάνωση του ΔΜΕ σύμφωνα με τους Νόμους 4373 του 1929 και 4619 του 1930.....	238
3.4.4.1.4. Η οργάνωση του ΔΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 4379 του 1964	239
3.4.4.1.5. Η οργάνωση του ΔΜΕ σύμφωνα με το Νομοθετικό Διάταγμα 748 του 1970.....	240
3.4.4.1.6. Το οργανωτικό πλαίσιο του ΔΜΕ σύμ- φωνα με το Νόμο 1566 του 1985.....	241
3.4.4.1.7. Το οργανωτικό πλαίσιο του ΔΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 1566 του 1985: επιση- μάνσεις σχετικές με την λειτουργία και την εξέλιξη του ΔΜΕ	242
3.4.5. Η καθιέρωση της διδασκαλίας της Παιδα- γωγικής στο Πανεπιστήμιο	243
3.4.5.1. Η διδασκαλία της Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1912).....	243
3.4.5.2. Η διδασκαλία της Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1928).....	244
3.4.5.3. Η διδασκαλία της Παιδαγωγικής στα Πανεπιστήμια Πατρών και Ιωαννίνων (1966- 1970)	245

3.4.6. Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής ως Επιστήμης κατά την πρώτη δεκαετία μετά τη μεταπολίτευση (1974-1984).....	245
3.4.6.1. Το θεσμικό πλαίσιο του Νόμου 2525 του 1997 για την παροχή του πιστοποιητικού Παιδαγωγικής Επάρκειας σε όλους τους εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εντός του Πανεπιστημίου και οι εξετάσεις του (ΑΣΕΠ)	246
3.4.6.2. Η πρόταση του Υπουργείου Παιδείας το 2010 για τη θεσμοθέτηση του Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής Κατάρτισης.....	249
3.4.7. Επίλογος.....	251
Βιβλιογραφία	257
3.5. Η εκπαίδευση του επαγγελματία εκπαιδευτικού στη σύγχρονη Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	259
3.5.1. Εισαγωγή.....	259
3.5.2. Οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια της επαρκούς εκπαίδευσης εκπαιδευτικών	261
3.5.3. Η εκπαίδευση των Ελλήνων εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.....	262
3.5.3.1. Αναστοχαστική αποτίμηση της εκπαίδευσης των Ελλήνων εκπαιδευτικών	265
3.5.4. Οι διεθνείς τάσεις στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.....	268
3.5.5. Η εκπαίδευση του επαγγελματία εκπαιδευτικού στη σύγχρονη Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Μία Πρόταση.....	271
3.5.6. Επίλογος.....	275
Βιβλιογραφία	276
4. ΠΡΩΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ.....	279